

Delft University of Technology

Welkom Nimby (en Yimby)!

Teerds, Hans

Publication date

2017

Document Version

Final published version

Citation (APA)

Teerds, H. (null). (2017). Welkom Nimby (en Yimby)!. Archined. <https://www.archined.nl/2017/09/welkom-nimby-en-yimby>

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable). Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights. We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Welkom Nimby (en Yimby)!

Hans Teerds

Met het aantrekken van de bouw komen ook de hoogbouwplannen weer op tafel – met de nodige discussies tot gevolg.

Sluisbuurt op Zeeburgereiland, ontwerp: dienst Ruimte en Duurzaamheid gemeente Amsterdam

Ook al zou ik het nu een uit de kluiten gewassen slaapstad noemen, toen ik een jaar of 10 was, was ik behoorlijk trots op de stad waar ik opgroeide. Het was een ruim opgezette en groene gemeente, prachtig gelegen aan een rivier – en tot mijn vreugde was er rond het station vier kantoorgebouwen met een spiegelende glazen gevel gebouwd. ‘Wow’, vond ik. De kantoorgebouwen stonden symbool voor vooruitgang. ‘Kijk onze stad eens, echt een stad van de wereld!’

Ik moet regelmatig terugdenken aan mijn jeugdig enthousiasme en het intuïtieve gevoel voor de symboliek van wat ik nu anderszins beschouw als bijzonder matige architectuur. In de grote steden in ons land komt de bouw weer flink op gang. Er is evidente woningnood, en daardoor staan er grote bouwplannen op stapel. Sterker nog, de steden schieten (weer) de lucht in. Er staan hoogbouwplannen op de rol. En zoals gebruikelijk, roepen deze plannen discussie op. In Amsterdam is er debat over de Sluisbuurt, de nieuwe hoogbouwwijk met 25 torens tot 125 meter op Zeeburgereiland, in Rotterdam over de Zalmhaven toren de hoogste van Nederland moet worden (212 meter), en in Den Haag over de hoogbouwnota die onlangs is gepresenteerd er waarin de gemeente nadrukkelijk kiest voor méér en hogere hoogbouw. En overal zie je dezelfde reacties: tegenstanders vreemd karakter van hun buurt (Zalmhaven), het beeld vanuit de oude stad of vanuit het omliggende landschap (Sluisbuurt), de ruïnen

kwaliteit van straten en pleinen (Sluisbuurt), toenemend verkeer (Zalmhaven), terwijl voorstanders de noodzakelijkheid van nieuwe woningen in hoge dichtheid benadrukken (en een open landschap), of zich simpelweg verheugen in een metropolita skyline.

Met name de hoogbouwfanaten zetten de tegenstanders nogal eens weg met de negatieve term 'Nimby' – *Not In My Backyard* die term zijn de kaarten meteen geschud. De Nimby – vaak verdediger van het klassieke stadsgezicht, het karakter van een bepaalde buurt, of simpelweg van de waarde van het eigen huis – is zelfzuchtig en staat de vooruitgang in de weg. De voorst daarentegen noemt zichzelf soms trots 'Yimby', *Yes In My Backyard* – ze zouden het zelfs in hun eigen achtertuin willen (al we ze vaak niet in de betreffende buurt). De voorstander is dus progressief, hij wil vooruit, terwijl de tegenstander simpelweg vasthoudt aan het bestaande, een nostalgisch en statisch beeld van de stad. Of erger nog: de Nimby discrimineert. Immers, in tijd, waarin vraag en aanbod van woonruimte in de stad volledig uit balans zijn, is ieder nieuw appartement noodzakelijk. En de Nimby die dat tegenhoudt, die zorgt er immers persoonlijk voor dat anderen niet in de stad kunnen wonen.

Dat laatste verwijt kwam ik afgelopen week tegen in een discussie die nu in Toronto woedt. De bekende Canadese schrijfster Margaret Atwood tekende protest aan tegen de ontwikkeling van een perceel naast haar huis, waar een klein kantoorgebouw afgebroken wordt om plaats te maken voor een luxe appartementengebouw van acht verdiepingen. Atwood woont in de 'An een lommerrijke villawijk, hartje Toronto. Ze kwam er wonen in de jaren zeventig, toen de wijk vervallen was en de huizen o voor een schrijver betaalbaar waren. Inmiddels zijn de huizen miljoenen dollars waard – en dat wordt Atwood natuurlijk ver De situatie op de huizenmarkt in Toronto is vergelijkbaar met Amsterdam – al is het op een andere schaal. De bouwproduct enorm (in 2016 werden ruim 29.000 hoogbouw 'units' toegevoegd aan de markt), maar niet genoeg om aan de vraag naar woningen te voldoen (de gemiddelde prijs van een woning steeg in datzelfde jaar met 23%). Het gebrek aan woningen werkt gentrificatie en toenemende segregatie in de hand, en is uiterst nadelig voor starters op de woningmarkt, als ook voor gezin (uit de middenklasse) om in de stad te blijven wonen. Vandaar dat Atwood beschuldigd wordt van draaikonterij. Ze staat im bekend als progressief, maar nu ze 'iets aan de woningnood' kan doen, beschermt ze simpelweg haar bezit – ten koste van nieuwkomers dus.

Intuïtief lijkt Atwoods reactie mij nogal logisch – niet alleen vanuit het economische perspectief van het verdedigen van eig bezit, maar zeker ook vanuit het oogpunt van privacy. De reacties op Atwood maken echter duidelijk dat een dergelijke blik 'provinciaals' gevonden wordt en daarmee niet in de stad thuishoort. Steden zijn continu in transformatie: mensen komen e mensen gaan, bedrijven komen en gaan. Een vitale stad groeit (althans, dat is het Westerse beeld), en als dit niet in de lengte breedte kan, zoals in Toronto het geval is, dan moet het in de hoogte. Maar betekent dit ook dat wie al in de stad woont simp moet accepteren dat de stad verandert? Dat in je achtertuin een appartementencomplex gebouwd kan worden, ongeacht de consequenties voor de bestaande situatie? Is er niets voor te zeggen om het bestaande karakter van bepaalde wijken te verde

De Italiaanse architect Bernardo Secchi noemde het bouwen in de stad ooit 'sleutelen aan een draaiende motor'. Ook al gebi Secchi dit beeld vooral voor het ingrijpen in oude binnensteden – hij was bezig met plannen in de centra van Kortrijk, Mech en Antwerpen –, het is toepasbaar op de hele stad. Het beeld benadrukt dat de stad altijd in beweging is, maar stelt ook dat v aan deze beweeglijke stad uiterst gevaarlijk is. Een verkeerde beweging en de onderdelen vliegen in het rond. Men moet dus precies en voorzichtig te werk gaan en goed weten waar, hoe en waarom men ingrijpt. Het doel is het vergroten van het vern van de motor, die daarbij steeds opnieuw uitgebalanceerd moet worden. Werken aan de stad is een 'balancing-act'.

Volgens mij betekent dit allereerst dat er een publiek debat noodzakelijk is over de juiste balans tussen behoud en vernieuwi tussen het bestaande en de toekomst. Dat debat bestaat niet simpelweg uit een raadsvergadering in reactie op een besluit va wethouder, en een daaropvolgende (bureaucratische) inspraakprocedure. Dat zijn instrumenten van de democratie waar Yir een hekel aan, en Nimby's weinig vertrouwen in hebben. Nee, een publiek debat ontstaat pas als Yimby's en Nimby's met elk

gesprek gaan en bereid zijn naar elkaar te luisteren, en zich elkaars standpunten proberen in te denken.

In die *balancing-act* is goed luisteren vereist. Niet alleen door politici, maar zeker ook door ontwerpers. Juist in het tastbaar en concreet maken van ambities, moet ook zichtbaar zijn op welke manier aan het bestaande (en de bestaande bewoners) recht gedaan. De juiste balans daarin vinden kan de architect niet alleen. Daar zijn ook Nimby's voor nodig, net zo goed als nieuwbouwfanataten. Dat dit geen eenvoudig gesprek wordt, is duidelijk. Ook voor de ontwerpende professies (en voor politici) geldt immers dat vertrouwen te voet komt, maar te paard vertrekt. Juist op dit punt laten de architectuur en stedenbouw het regelmatig afweten, mijns inziens. Plannen zijn vaak incidenten, reacties op ambities, de invulling van een plan op buurtniveau. Zelfs in de steden, waar de gemeentelijke stedenbouwkundige bureaus respectabele kennis en kunde hebben, en waarbij fantastische meerjarenplannen en nota's worden gemaakt, lijkt de stedenbouwkundige en architectonische invulling van die plannen vaak meer incidenteel dan structureel.

Een debat levert natuurlijk niet meteen overeenstemming op tussen de verschillende kampen. Een goed 'ontwerp' zou echte weleens de smeerolie van de motor kunnen zijn, om dicht bij Secchi's metafoor te blijven. Ontwerp moeten we hier natuurlijk meteen opvatten als het concrete ontwerp van een buurt of gebouw (dat slaat vaak de discussie dood), maar veeleer een zoektocht naar samenhang, articulatie en potentie van bestaande structuren. Ontwerp, met andere woorden, begint met een goede ruimtelijke analyse van de stad zelf. Die analyse is niet neutraal: al in de uitgangspunten en de gehanteerde methodieken zit (politieke) stellingname verscholen. Een grondige analyse stelt de ontwerper echter in staat om positie te kiezen in het dilastrum tussen het bestaande en de toekomst, tussen het lokale karakter en de (soms letterlijke) torenhoge ambities, tussen de bewoners en de woningzoekenden. Nu wil ik niet zeggen dat er geen goede analyses gemaakt worden in Nederland. Integendeel. De vraag is echter hoe deze uiteindelijk vertaald worden in concrete plannen: dragen deze bij aan de eenheid van de stad en haar structuur? Zijn het uiteindelijk invuloefeningen van door planologen en stedenbouwkundigen aangewezen ontwikkellocaties? In het laatste geval is een fundamenteel debat over de toekomst bij voorbaat kansloos.

Vooruitgang is natuurlijk niet een paar glimmende kantoren bij het stationsplein, noch een reeks geplande wolkenkrabbers in de imposante skyline. Vooruitgang is het pas als zodanig aan de motor gesleuteld kan worden dat het vermogen van de stad versterkt wordt, bijvoorbeeld om een weerwoord te hebben op de woningbouwcrisis, op processen van gentrificatie en segregatie en vlucht van gezinnen naar de randgemeentes. Maar op een zodanig uitgebalanceerde wijze dat de samenhang behouden blijft en ook de zittende bewoners serieus genomen worden.

TAGS

ARCHITECTURE   STEDENBOUW

INFO

Hans Teerds is architect en stedenbouwkundige te Amsterdam en is verbonden als onderzoeker aan de Faculteit Bouwkunde van de TU Delft.

Dinsdag 12 september organiseert Arcam het [Debat Hoogbouw III over de ontwikkeling van de Sluisbuurt en de Noordelijke IJ-oever](#). Start: 20.00 uur, locatie: OBA Theater, zevende etage Centrale OBA

0 Reacties ArchiNed

Inloggen

Aanbevelen 1 Delen

Sorteren op Beste

Start de discussie...

MELD AAN MET

OF REGISTREER JE BIJ DISQUS ?

Naam

Reageer als eerste.

Abonneren Voeg Disqus toe aan jouw site Voeg Disqus toe Toevoegen Privacy